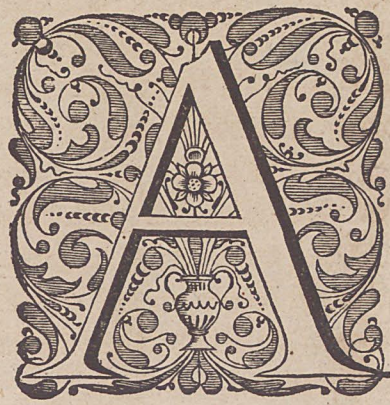

PAGVS AVENTICVS,

vulgò

Wislispurger-gow.

GER Helveticus in quatuor pagos dividitur, quos Helvetii Gow vocant, voce Germanica, quæ regionem vel pagum significat, suntq; hæ; Zurichgow, Wislispurgergow, Argow, & Turgow. Wislispurgergo-

via nomen habet ab oppido Wislispurg / quod olim Aventicum dicebatur, caput & metropolis Helvetiorum, tempore Iulii Cæsaris. Sabaudia limitibus continetur, licet sub Imperio sit Bernatium & Friburgensium. Ab Occidente Iuram montem habet, à Septentrione lacum Neocomensem & Bielsensem, ab Oriente lacum Thunensem, à Meridie lacum Lemannum. Ceterum exhibet præfens tabula Bernatum pagum & Friburgi juxta. Bernates à Berna nomen habent. Situs ejus optimus amœnissimisque est, cultus laudabilis, mores ad omnem humanitatem compositi, leges ac reipublicæ instituta æquissima, robur ac potentia insignis. Antiquitate tamen cum aliis urbibus non contenderit. De ejus ortu hæc traduntur: nempe Berchtoldum quendam Zuringiæ Ducem, hujus nominis quartum, construxisse duo Friburga, hoc est, libera castella, unum scilicet in Brisgoja, & alterum in Vchtlandia. Atque idem proposuerat & aliam exstruere urbem, in eo loco, qui Saccus vocabatur, quem tunc quercina silva ambiebat. Cumque forte venatum esset profectus, nomen, inquit, urbi condendæ imponam à feræ nomine, quæ primum nobis occurret, & in prædam cedit. Ceperunt autem Vrsum, quem Bern vocant Germani. Silva vero omnis in structuram cessit. Vnde operarii dixisse feruntur; *Arbores finite ut secemini, quoniam civitas ista vocabitur Bern.* Veluti in peninsula jacet, quam undequaque pene ambit Arora fluvius. Ceterum Berchtoldus iste antequam cœptam à se condi civitatem absolvisset, obiit, relicta consummandi operis cura filio Berchtoldo V, & ultimo Duci Zuringensi. Qui ex uxore, filia Comitis de Kiburg, duos filios genuit, à nobilibus veneno sublato, quod suspicarentur civitatem exstructam, cogendis in servitutum nobilibus.

Præfeturæ
Bernati-
um.

Præfeturæ Bernatium aliæ sunt Germanicæ, aliæ Gallicæ. Inter has est Lausanna civitas Episcopalis.

scopalis: situ spectatur mirabili; occupat enim duos oppositos colles & intermediam vallem, ita ut hinc inde adscendens, descendat sui medio. In colle Septentrionali habitant Canonici, & Cathedralis Ecclesia conspicitur: at ex adverso colle descenditur ad lacum usq; Lemannum. Forum in valle est. Post obitum Caroli Burgundiæ Ducis, redempta à Sabaudia Principibus Lausanna, cives arctius juncti fuerunt Bernatibus, usque ad annum 1536, quo Lausanna tota Bernatium facta est. Reliquæ Præfeturæ Germanicæ sunt numero 31, quarum quatuor suburbanæ. Sunt autem, Hasli, Vnderseuwen, Simmia vallis, superior & inferior, Frutigen, Sana, Aelen, Thun, Louppen, Signaw, Drachselwald, Emmæ fluvii vallis, Brandis, Sicomiswald, Burgdorff, Bierenech, Landshuot, Arberg, Nidow, Erlach, Bippium, Wangen, Arwangen, Arburg, Biberstein, Schenkenberg, Lentzburg. Insuper tria libera oppida in pago Verbigeno Bernæ subsunt, Zoffingen, Araw, & Bruck. Cœnobiorum præfeturæ novem, quarum sex civilem quoque jurisdictionem habent. Gallicæ octo, quæ sunt Aventicum, Wislispurg, nunc *Avances* Gallis; Minnidunum, Movilden, Yverdon, Morges, Novidunum, Nyon, Oron, Zilia cum Vibisco, seu Vivey: nec non tres Cœnobiorum præfeturæ.

Friburgensium Præfeturæ sunt Morten, ^{Friburgensium} Schwarzenburg, Granson, Chalon, sive Scherlin. His alternis vicibus modo Bernates, modo Friburgenses præfectos constituunt. Friburgum civitas apud Nicitones sita in Vchtlandia, ad Sanam fluvium, conditorem habuit Berchtoldum IV Zuringensium Ducem, qui eam exstruxit aliquot ante Bernam conditam annis. Regnante siquidem Lothario Guilielmus Vchtlandiæ Comes è vivis excessit, quo tempore Vchtlandiam Conrado Principi Zuringensi commisit Lotharius Imperator. Eo mortuo in imperio successit filius Berchtoldus ejus nominis I V. Is utriusque Friburgi, Brisgojæ & Vchtlandiæ fundamenta posuit, concessis amplissimis privilegiis ac immunitatibus. Nec minore benevolentia eandem urbem foverunt subsequentes Imperatores. Anno vero à nato Christo 1218, Berchtoldo V Zuringensium Duce è vivis sublato, Friburgum Vchtlandiæ salvis privilegiis ad Comites Kiburgenses devenit. Postea Eberhardus Comes Habsburgensis istius urbis habenas tenuit. qui anno 1270 Regi Rudolpho